

Sulyok Vince hetvenöt éves

Pomogáts Béla

Néhány szó Sulyok Vincéről

Vagy másfél évtizede (még 1992-ben), Sulyok Vince hatvanadik születésnapja alkalmából meghívtam ide: Ménfőcsanakra, hogy az egykori B e z e r é d i -kastélyban rendezett művelődési klub vendégei előtt beszéljek a Norvégiába elszármazott költő és iro-

dalomtudós munkásságáról. Sulyok Vincének Ménfőcsanak volt a szülőfaluja, innen került a győri bencések gimnáziumába, majd a budapesti egyetem jogi karára, nem sokkal ezután az egri pedagógiai főiskolára. Az 1956-os forradalom napjaiban egri diákként lett a megalakuló nemzetőrség tagja. A magyar forradalom leverése után rövidesen Jugoszláviába menekült, majd egy norvégiai ösztöndíj Jóvoltából Oslóban telepedett le, egyetemi tanári fokozatot szerzett, az ural-altáji intézet magyar szemináriumának vezetőjeként, később hosszú évtizedeken keresztül az ottani egyetemi könyvtár munkatársaként, a hungarica-gyűjtemény gondozójaként dolgozott.

Versei, műfordításai, tanulmányai nyugati magyar folyóiratokban, így a Katolikus Szemlében, az Új Látóhatárban és az Irodalmi Újságban jelentek meg. 1958-ban került az olvasó elé Rámdöntött világ, 1961-ben Céltalan ég alatt, majd már Budapesten 1997-ben Fényörvény életünk, végül 2002-ben Tegnapodban élsz című verseskötete. 1965-ben Gömői Györggyel közösen Karácsonyi csillag címen adott közre válogatást Borisz Paszternák verseiből, 1977-ben a budapesti Európa Kiadónál Téli levél címen szerkesztett modern norvég költői antológiát, 1978-ban ugyanott Rolf Jakobsen neves norvég költő verseiből adott közre magyar nyelvű

válogatást. 1975-ben *Moderne ugarsk lyrik* címmel Oslóban magyar költői antológiát jelentetett meg, emellett norvég nyelven tolmácsolta Petőfi Sándor, József Attila, Illyés Gyula, Weöres Sándor, Pilinszky János, Kányádi Sándor és Csoóri Sándor verseit Ugyancsak ő fordította norvégre Konrád György *Látogató* című regényét. 1990-ben *Ungarns historie og kultur* (Magyarország története és kultúrája) címmel összefoglaló kézikönyvet adott ki, ez az első nagy szintézis a magyarság múltjáról Skandináviában, nemcsak Norvégiában, hanem más északi országokban is használják. 1975-ben Oslo város irodalmi díjával, 1978-ban Ady Endre-emlékéremmel tüntették ki. Az egy esztendeje megítélt és most átadott nagyváradi irodalmi díja igen gazdag és eredményes írói és tudósi életmű méltó elismerését jelenti.

Költészetében kezdetben a magyarországi, vidéki kisvilág életéről számolt be, ötvenhatos forradalom lelkesítő tapasztalatairól, majd a menekülés és a hontalanság gyötrelmes élményeiről tett vallomást. Megnyugvást végül a békítő skandináv életben, az áldozatosan végzett munkában és a rendszeres spanyolországi vakációk mediterrán derűjében talált. Otthonra lelt Norvégiában és Spanyolországban, ez az otthonosság mindazonáltal törekeny volt, hiszen álmaiban és emlékeiben mindig ott kísértettek a magyarországi, a dunántúli gyermekkor és ifjúság emlékei. A költészet és a nosztalgia hagyományosan közeli rokonok Sulyok Vince verseiben is mindegyre feltörnek ennek a nosztalgikus hazavágyódásnak az érzései. Egyetlen versét idézem most, az *Északi telek menekültje* címűt: „Észak és dél ket-tőségében így élek: norvég állampolgárként északi telek menekültje itt - és fizető-vendég / e nap partokon. De (így vagy úgy) I mindkét helyen idegen valamiképen”

Az igazi haza az ő számára is a szellemi haza: a magyar nyelv, a magyar irodalom, hagyomány, a magyar történelem. Ebben régi és új magyar hagyományokat követ, hiszen mint sokan tudjuk, vagy érezzük: a haza nem pusztán egy ország, hanem egy emberi közösség, egy történelmi tapasztalat és lelkeség- mindez nem ismer határokat. Ennek a s, lelki hazának a része Ménfőcsanak és Eger, Oslo és Budapest.

Igen, talán ezzel zárnam ünnepi köszöntőmet: ott vagyunk otthon, ahol a szeret-teink van nak, ahol szeretnek bennünket, ahol mindig baráti szívekre és ölelésre számíthatunk szülőföld öleli szívére a hetvenöt esztendő Sulyok Vincét: ezt a testvéri és baráti gesztust szeretném megerősíteni a magam és ide érkezett nagy-váradi barátaim részéről is. Isten éltesse Vince, és Isten éltesse asszonyodat: Évát, a távoli Norvégiában is maradj meg a szeretetnek abban a kötelékében, amely most összefűz barátaiddal és rokonaiddal, szülőfölddel, amely büszke Rád, amely mindig visszavár!